

Sygn. akt VU 152/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 kwietnia 2015 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSR del. Marzena Foltyn-Banaszczyk

Protokolant stażysta Iwona Jasińska

po rozpoznaniu w dniu 22 kwietnia 2015 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku M. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o emeryturę

na skutek odwołania M. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 31 grudnia 2013 r. sygn. (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VU 152/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 31 grudnia 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił M. K. prawa do emerytury, wskazując

w uzasadnieniu, iż wnioskodawca nie udowodnił okresu 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Do okresu pracy w warunkach szczególnych organ rentowy zaliczył 9 lat, 6 miesięcy.

Decyzją z dnia 29 stycznia 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił M. K. prawa do emerytury, wskazując

w uzasadnieniu, iż wnioskodawca nie udowodnił okresu 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Do okresu pracy w warunkach szczególnych organ rentowy nie zaliczył żadnego okresu.

Od decyzji wnioskodawca M. K. wniósł odwołania wnosząc o zmianę zaskarżonych decyzji i przyznanie prawa do emerytury. Podał, iż według jego wyliczeń posiada okres pracy w warunkach szczególnych w wymiarze ponad 15 lat.

W odpowiedzi na odwołanie, organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Na rozprawie strony podtrzymały stanowiska w sprawie.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca M. K. urodził się w dniu (...). W dniu 29 listopada 2013 roku złożył wniosek o przyznanie emerytury. Wnioskodawca nie był członkiem otwartego funduszu emerytalnego

(dowód: wnioski o emeryturę k. 1-2 akt emerytalnych)

Wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 roku legitymuje się okresem ubezpieczenia w łącznym wymiarze 26 lat i 1 dzień.

Decyzją z dnia 31 grudnia 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił M. K. prawa do emerytury, wskazując w uzasadnieniu, iż wnioskodawca nie udowodnił okresu 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Do okresu pracy w warunkach szczególnych organ rentowy zaliczył 9 lat, 6 miesięcy.

Decyzją z dnia 29 stycznia 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił M. K. prawa do emerytury, wskazując w uzasadnieniu, iż wnioskodawca nie udowodnił okresu 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Do okresu pracy w warunkach szczególnych organ rentowy nie zaliczył żadnego okresu.

Organ rentowy ostatecznie nie zaliczył wnioskodawcy do okresu pracy w warunkach szczególnych okresy zatrudnienia:

- od dnia 2 września 1969 roku do dnia 19 września 1972 roku we (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) na stanowisku monter konstrukcji żelbetowych;
- od dnia 1 października 1975 roku do dnia 26 kwietnia 1976 roku w (...) Fabryce (...) we W. na stanowisku instruktora;
- od dnia 1 czerwca 1978 roku do dnia 31 grudnia 1980 roku w (...) w K. na stanowisku instruktora;
- od dnia 1 stycznia 1981 roku do dnia 23 stycznia 1990 roku w Aeroklubie (...) w P. na stanowisku instruktora szkolenia spadochronowego (zaliczony w decyzji z dnia 31 grudnia 2013 roku);
- od dnia 1 lipca 1990 roku do dnia 23 listopada 1990 roku w Aeroklubie (...) w P. na stanowisku jako pełniącego obowiązki Dyrektora (...).

(dowód: decyzja k. 11, k. 17 akt emerytalnych, odpowiedź na odwołanie k. 4-5)

W okresie do 1969 roku wnioskodawca pozostawał na utrzymaniu rodziców.

(okoliczność bezsporna)

Od dnia 2 września 1969 roku do dnia 19 września 1972 roku wnioskodawca pracował we (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) we W.. Początkowo od dnia 2 września 1969 roku do dnia 24 czerwca 1971 roku wnioskodawca pracował jako uczeń –pracownik młodociany w zawodzie betoniarz – zbrojarz.

Od dnia 24 czerwca 1971 roku wnioskodawca pracował na podstawie umowy o pracę na stanowisku murarz.

Od dnia 1 września 1971 roku pracodawca zmienił umowę o pracę wnioskodawcy i powierzył mu stanowisko montera konstrukcji żelbetowych **do dnia 19 września 1972 roku**.

(dowód: legitymacja ubezpieczeniowa koperta k. 6 akt emerytalnych; adnotacje w aktach osobowych; umowa o pracę z dnia 24.06.1971 roku – akta osobowe; zmiana warunków umowy – akta osobowe; kwestionariusz – akta osobowe; karta obiegowa – akta osobowe; świadectwo pracy k. 4 akt rentowych)

(...) Przedsiębiorstwo Budownictwa (...) we W. było przedsiębiorstwem budowlanym i zajmowało się budownictwem wielkogabarytowym – budownictwem z tzw. wielkiej płyty.

Jako monter konstrukcji żelbetowych M. K. był zatrudniony w brygadach montażowych od września 1971 roku. Brygady montażowe zajmowały się montażem konstrukcji żelbetowych. W brygadzie montażowej pracowali

spawacze, zbrojarze i betoniarze, którzy w ramach zakresu prac brygady zajmowali się czynnościami spawalniczymi, betoniarскими i zbrojeniowymi.

Wnioskodawca jako monter kontrakcji żelbetowych montował na wysokości gotowe konstrukcje żelbetowe. Praca polegała na montażu płyt, zespajaniu gotowych elementów poszczególnych ścian konstrukcyjnych, zbrojeniu elementów konstrukcji oraz zalaniu betonem złączy. Monterzy ustawiali zarówno ściany wewnętrzne, działowe jak i zewnętrzne. Ściany zewnętrzne ustawiał wnioskodawca. Wnioskodawca przynosił również rozpory i klinował elementy konstrukcji, a następnie przygotowywał podkładki, race, wpinał płytę. Po ustawieniu ścian przychodzili spawacze i zespawali konstrukcję. Wnioskodawca nie wykonywał prac spawalniczych, tym zajmowali się spawacze. Wnioskodawca z racji wykształcenia wykonywał prace zbrojarza – betoniarza. Beton był podawany na dany poziom. Ściany trzeba było ustawić na zaprawie betonowej. Wykonywał zbrojenie wieńców na poszczególnych poziomach. Prace te należały do ciągu procesu budowy. Brygada nie przechodziła na kolejny poziom dopóki nie wykonano zbrojenia i konstrukcja nie została zespawana lub związana. Wszystkie prace, jakie wykonywał wnioskodawca w tym okresie były wykonywane na wysokości.

(dowód: zeznania R. M. protokół z rozprawy z dnia 12 grudnia 2014 roku k. 43v-44 nagranie od minuty 00.05.24 do minuty 00.18.02 płyta CD koperta k. 48; częściowo zeznania M. K. protokół z rozprawy z dnia 12 grudnia 2014 roku k. 46v-47v nagranie od minuty 1.10.24 do minuty 1.39.06 płyta CD koperta k. 48; zeznania M. K. k. 117)

W okresie **od dnia 1 października 1975 roku do dnia 26 kwietnia 1976 roku** wnioskodawca był zatrudniony w P. (...) Fabryce (...) we W. jako referent ds. zaopatrzenia.

(dowód: świadectwo pracy k. 5 akt rentowych)

W okresie od dnia 27 kwietnia 1976 roku do dnia 29 kwietnia 1978 roku wnioskodawca odbywał służbę wojskową.

(dowód: wyciąg z książeczki wojskowej k. 6 akt rentowych; ksero książeczki wojskowej k. 7 akt rentowych)

W okresie **od dnia 1 czerwca 1978 roku do dnia 31 stycznia 1981 roku** wnioskodawca był zatrudniony w (...) w K. na stanowisku instruktora.

(dowód: świadectwo pracy k. 8 akt rentowych)

W okresie zatrudnienia w P. i (...) w K. M. K. został oddelegowany do Aeroklubu (...) jako instruktor spadochronowy.

Wnioskodawca jako instruktor spadochronowy wykonywał prace szkoleniowe oraz instruktażowe. Wykonywał również skoki spadochronowe. Odpowiadał za działalność sekcji spadochronowej w zakresie części teoretycznej i praktycznej. Jako kierownik sekcji spadochronowej dbał o sekcję, dbał o werbunek młodzieży do sekcji, przeprowadzał szkolenia teoretyczne i praktyczne. Oprócz skoków wnioskodawca zajmował się organizacją skoków, dbaniem o spadochron i jego układaniem, przygotowaniem sprzętu do skoków, przeglądami sprzętu. Prowadził również dokumentację sekcji spadochronowej.

Praca ta była wykonywana w pełnym wymiarze czasu. Zimą były prowadzone szkolenia teoretyczne, latem szkolenia praktyczne. Same skoki były wykonywane w zależności od pogody.

Aeroklub dysponował samolotami do wykonywania skoków spadochronowych, w tym (...) (...), (...), G., W.. Również spadochron był traktowany jako statek powietrzny, każdy spadochron był zarejestrowanym miał świadectwo i posiadał swoją książkę skoków.

(dowód: zeznania W. K. protokół z rozprawy z dnia 12 grudnia 2014 roku k. 44-44v nagranie od minuty 00.18.12 do minuty 00.33.42 płyta CD koperta k. 48; zeznania J. K. protokół z rozprawy z dnia 12 grudnia 2014 roku k. 44v-45v nagranie od minuty 00.33.42 do minuty 00.45,24 płyta CD koperta k. 48; M. K. protokół z rozprawy z dnia 12 grudnia

2014 roku k. 46v-47v nagranie od minuty 1.10.24 do minuty 1.39.06 płyta CD koperta k. 48; zeznania M. K. k. 117; pismo k. 15 akt emerytalnych)

W okresie **od dnia 1 stycznia 1981 roku do dnia 28 lutego 1990 roku i od dnia 1 lipca 1990 roku do dnia 23 listopada 1990 roku** wnioskodawca był pracownikiem Aeroklubu (...) w P. W okresie od stycznia 1981 roku do 28 lutego 1990 roku na stanowisku instruktora lotniczego (instruktora spadochronowego), zaś od dnia 1 lipca 1990 roku do dnia 23 listopada 1990 roku na stanowisku p.o. Dyrektora Aeroklubu (...) z p.o. instruktora spadochronowego.

W okresie od dnia 1 marca 1990 roku do dnia 30 czerwca 1990 roku wnioskodawca był zarejestrowany jako osoba bezrobotna z prawem do zasiłku dla bezrobotnych.

(dowód; świadectwo pracy k. 9 akt rentowych; zaświadczenie k. 15 akt rentowych; umowa o pracę z dnia 1.07.1990 roku i 1.09.1990 roku k. 24, k. 25 akt rentowych, akta osobowe; pismo k. 26 akt rentowych; umowa o pracę z dnia 1.01.1981- akta osobowe; angaże akta osobowe)

Wnioskodawca jako instruktor spadochronowy wykonywał prace szkoleniowe oraz instruktażowe. Wykonywał również skoki spadochronowe. Jako instruktor prowadził szkolenia teoretyczne i praktyczne. Oprócz skoków wnioskodawca zajmował się organizacją skoków, organizacją pracy sekcji spadochronowej, dbaniem o spadochron i jego układaniem, przygotowaniem sprzętu do skoków, przeglądami sprzętu, konserwacją i organizowaniem napraw spadochronów. Prowadził również dokumentację sekcji spadochronowej dotyczącą skoków, przeglądów i napraw. W zakresie obowiązków należało również przeprowadzanie naboru młodzieży do sekcji spadochronowej.

Zimą prowadził szkolenia teoretyczne, od wiosny rozpoczynały się zajęcia praktyczne na lotnisku i skoki. Pracę wnioskodawca wykonywał w pełnym wymiarze czasu pracy, codziennie.

Aeroklub dysponował samolotami do wykonywania skoków spadochronowych, w tym (...) 101, 104 AN2, G., W.. Również spadochron był traktowany jako statek powietrzny, każdy spadochron był zarejestrowany miał świadectwo i posiadał swoją książkę skoków.

W okresie, gdy wnioskodawca pełnił obowiązki dyrektora, wykonywał zarówno prace instruktora skoczka spadochronowego jak i dyrektora (...). W czasie pracy łączył obowiązki obu stanowisk. Codziennie rano w godzinach od 7.00 do około 12.00 wykonywał prace administracyjno biurowe dotyczące funkcjonowania całego Aeroklubu, następnie po 12.00 przechodził na spadochroniarnię wykonywał prace instruktora. Skoki były organizowane w okresie wtorek, piątek-niedziela od godziny 16.00 i trwały do zachodu słońca.

(dowód: zeznania B. B. protokół z rozprawy z dnia 12 grudnia 2014 roku k. 45v-46 nagranie od minuty 00.45.42 do minuty 00.59.04 płyta CD koperta k. 48; zeznania M. P. protokół z rozprawy z dnia 12 grudnia 2014 roku k. 46-46v nagranie od minuty 00.59.04 do minuty 1.08.36 płyta CD koperta k. 48; M. K. protokół z rozprawy z dnia 12 grudnia 2014 roku k. 46v-47v nagranie od minuty 1.10.24 do minuty 1.39.06 płyta CD koperta k. 48)

M. K. posiadał uprawnienia skoczka spadochronowego od dnia 24 lipca 1972 roku. Od tego dnia posiadał licencje skoczka spadochronowego zawodowego. Okres ważności licencji był przedłużany co 2 lata. Wnioskodawca posiadał licencję ważną do 4 stycznia 1978 roku, a następnie od dnia 4 lipca 1979 roku do dnia 20 maja 1992 roku.

Wnioskodawca posiada również uprawnienia instruktora spadochronowego II i I klasy.

Wnioskodawca w okresie od kwietnia 1971 roku wykonywał skoki i brał udział w zawodach lotniczych spadochronowych, brał udział w szkoleniach.

(dowód:kserokopia licencji k. 14 akt emerytalnych; licencja skoczka spadochronowego zawodowego – koperta k. 6 akt emerytalnych; książeczka skoków skoczka spadochronowego – koperta akta rentowe; wyciąg z wykazu – akta rentowe; pismo z dnia 14.01.1981 roku w aktach osobowych z (...) P..)

Licencje skoczka spadochronowego wydawało Ministerstwo Komunikacji na podstawie stosownej ilości wykonanych skoków oraz na podstawie zaświadczenia lekarskiego.

Wnioskodawca był również wpisany do Państwowego Rejestru Personelu Lotniczego. Każdy kto posiada licencję jest wpisywany do takiego rejestru.

(dowód: zeznania W. K. protokół z rozprawy z dnia 12 grudnia 2014 roku k. 44-44v nagranie od minuty 00.18.12 do minuty 00.33.42 płyta CD koperta k. 48; zeznania J. K. protokół z rozprawy z dnia 12 grudnia 2014 roku k. 44v-45v nagranie od minuty 00.33.42 do minuty 00.45,24 płyta CD koperta k. 48; M. K. protokół z rozprawy z dnia 12 grudnia 2014 roku k. 46v-47v nagranie od minuty 1.10.24 do minuty 1.39.06 płyta CD koperta k. 48; zeznania B. B. protokół z rozprawy z dnia 12 grudnia 2014 roku k. 45v-46 nagranie od minuty 00.45.42 do minuty 00.59.04 płyta CD koperta k. 48)

Sąd Okręgowy dokonał oceny dowodów i zważył, co następuje:

odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009r. Nr 153, poz. 1227) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. w dniu 1 stycznia 1999 r.) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (ust. 2).

W świetle powyższych regulacji żądanie wnioskodawcy należało rozpoznać w aspekcie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.), zwanego dalej rozporządzeniem. Z treści § 4 tego rozporządzenia wynika, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w Wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Ten „wymagany okres zatrudnienia” to okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia), natomiast pracą w warunkach szczególnych jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tegoż aktu (§ 1 i § 2 rozporządzenia). Przy czym zgodnie z § 4 ust. 3 do okresów zatrudnienia w szczególnych warunkach, o których mowa w ust. 1, zalicza się także okresy pracy górniczej w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin oraz okresy zatrudnienia na kolei w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin, a także okresy pracy lub służby, o których mowa w § 5-10.

Takim okresem pracy zgodnie z § 5 ust. 1 jest praca pracownika, który na statkach żeglugi powietrznej wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w dziale I wykazu B.

Z powyższego wynika zatem, iż okresy pracy wymienione w wykazie B można zaliczyć do okresów zatrudnienia w szczególnych warunkach, o których mowa w § 4 ust. 1, oczywiście na warunkach tego ostatniego przepisu.

Jednocześnie zgodnie z treścią art. 32 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, za pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnych uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne i otoczenia. Zgodnie zaś z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2000r. II UKN 39/00, (OSNAP 2002/11/272) warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku pracy nie wykonuje czynności pracowniczych nie związanych z tym stanowiskiem pracy, ale stale, tj. ciągle wykonuje prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Ugruntowany jest pogląd, że tylko praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze na stanowiskach wymienionych w rozporządzeniu Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. wykonywana stale i w pełnym wymiarze uzasadnia skorzystanie z uprawnienia do wcześniejszej emerytury. Praca w szczególnych warunkach to przy tym praca wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 14 września 2007r., III UK 27/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 325; z dnia 19 września 2007r., III UK 38/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 329; z dnia 6 grudnia 2007r., III UK 66/07, LEX nr 483283; z dnia 22 stycznia 2008r., I UK 210/07, OSNP 2009 nr 5-6, poz. 75; z dnia 24 marca 2009r., I PK 194/08, LEX nr 528152; z dnia 6 czerwca 2011r., IUK 393/10, LEX nr 950426).

W przedmiotowej sprawie kwestią sporną między stronami było to, czy wnioskodawca posiada wymagany 15-letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach. Spełnienie pozostałych przesłanek nie było przedmiotem sporu, a jednocześnie nie budziło żadnych wątpliwości – wnioskodawca ma wymagany okres zatrudnienia, to jest 25 lat i ukończył 60 lat.

Sam fakt zatrudnienia wnioskodawcy w spornych był niesporny w świetle dokumentów znajdujących się w jego aktach osobowych.

Spornym pozostawał charakter pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w w/w okresach.

Należy podnieść w tym miejscu, iż wprawdzie stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.), okresy pracy w warunkach szczególnych, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy. Należy jednak wskazać, że z cytowanego wyżej § 2 rozporządzenia nie wynika, aby stwierdzenie zakładu pracy w przedmiocie wykonywania przez pracownika pracy w warunkach szczególnych miało charakter wiążący i nie podlegało kontroli organów przyznających świadczenia uzależnione od wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Podkreślić należy, że dokonana w świadectwach pracy ocena charakteru zatrudnienia wnioskodawcy nie jest dla sądu wiążąca. Dokumenty takie podlegają bowiem co do swojej wiarygodności i mocy dowodowej takiej samej ocenie, jak każdy inny dowód. Świadectwo pracy jako dowód z dokumentu prywatnego nie ma silniejszej mocy dowodowej, niż dowód z zeznań świadków lub z przesłuchania stron (wyrok SN z dnia 5 października 2011 r. II UK 43/11 LEX nr 1108484, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 marca 2005r., II UK 15/05, LEX nr 603168 oraz wyroki tego Sądu z dnia 3 października 2000 r., I CKN 804/98, LEX nr 50890; z dnia 30 czerwca 2004 r., IV CK 474/03, OSNC 2005 nr 6, poz. 113; z dnia 9 kwietnia 2009 r., I UK 316/08, LEX nr 707858; z dnia 6 stycznia 2009 r., II UK 117/08, OSNP 2010 nr 13-14, poz. 167; z dnia 27 lipca 2010 r., II CSK 119/10, LEX nr 603161). Również brak wystawienia świadectwa pracy w warunkach szczególnych nie stoi na przeszkodzie dowodzenia okoliczności przeciwnych. Okoliczności pracy w warunkach szczególnych musi jednakże wykazać wnioskodawca.

Odnosnie okresu zatrudnienia **od dnia 2 września 1969 roku do dnia 19 września 1972 roku we (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) we W.** należało stwierdzić, iż wnioskodawca nie wykazał, że w całym spornym okresie pracował w szczególnych warunkach jako monter konstrukcji żelbetonowych.

Weryfikacja dokumentów zawartych w aktach osobowych wnioskodawcy, zeznań wnioskodawcy oraz zeznań świadka R. M. nie zezwala na uznanie, aby w całym ww. okresie zatrudnienia wnioskodawca wykonywał prace w warunkach szczególnych. Charakter pracy skarżącego Sąd ustalił na podstawie ww. dowodów, w tym dowodu z zeznań wnioskodawcy i świadka, który pracował od 1970 roku razem z wnioskodawcą. W szczególności stan faktyczny pozwoliły jednakże ustalić dokumenty załączone do akt w toku postępowania sądowego.

Z materiału dowodowego wynikało zatem w szczególności, iż wnioskodawca dopiero od dnia 1 września 1971 roku rozpoczął pracę na stanowisku monter konstrukcji żelbetonowych na wysokości. Z adnotacji w aktach osobowych wnioskodawcy oraz z zapisu w legitymacji ubezpieczeniowej wynikało zatem, iż od 1 września 1969 roku wnioskodawca był zatrudniony jako uczeń. Na powyższe wskazują również częściowo zeznania ww. świadka i samego wnioskodawcy z dnia 12 grudnia 2014 roku, z których wynikało, iż w pierwszym okresie zatrudnienia wnioskodawca był traktowany jako młodociany, uczeń, wykonywał w brygadzie monterskiej prace związane z kierunkiem kształcenia zawodowego – zbrojarz betoniarz. Przy czym świadek nie mógł zaświadczyć o charakterze zatrudnienia wnioskodawcy w 1969 roku, skoro został zatrudniony dopiero w 1970 roku. Sam wnioskodawca przyznał jednakże, iż jako młodemu, początkującemu pracownikowi młodocianemu, zlecano mu najcięższe prace. Powyższe zeznania korelują zatem z dokumentami zawartymi w aktach osobowych oraz z zapisem w legitymacji ubezpieczeniowej. Okoliczność, iż wnioskodawca otrzymywał wynagrodzenie może świadczyć, iż była to umowa o naukę zawodu z pracownikiem młodocianym.

W kwestii kwalifikowania pracy wykonywanej na podstawie umowy o naukę zawodu, Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że okres nauki zawodu odbywanej przed 1 stycznia 1975 roku w ramach umowy zawartej na podstawie przepisów ustawy z dnia 2 lipca 1958 roku o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy (Dz.U. Nr 45, poz. 226) był w rozumieniu prawa ubezpieczeń społecznych okresem zatrudnienia w ramach stosunku pracy, ale nie jest to wystarczające do uznania tego okresu za wykonywanie pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu §2 ust.1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 sierpnia 2012 roku, I UK 130/12, wyrok z dnia 24 kwietnia 2009 roku, II UK 334/08, OSNP 2010 nr 23-24, poz. 294).

Stałe wykonywanie pracy w warunkach szczególnych jest bowiem rozumiane jako wypełnianie pełnego wymiaru czasu pracy na zajmowanym stanowisku, gdyż nie jest dopuszczalne uwzględnianie do okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika (por. np. wyrok SN z dnia 4 czerwca 2008 roku, II UK 306/07, OSNP 2009 nr 21-22, poz. 290).

Na stanowisku pracy ucznia nauki zawodu przewidziana była norma czasu wnikająca z obowiązującego w spornym okresie (do czasu wejścia w życie Kodeksu pracy) art. 13 ust. 3 ustawy z dnia 2 lipca 1958 roku o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy. Młodociani zatrudnieni w celu nauki zawodu obowiązani byli do doksztalcania się w zakresie obranego zawodu przez zajęcia teoretyczne w warunkach szkolnych. Czas pracy na stanowisku pracy, ze względu na ochronę pracownika młodocianego, nie mógł przekroczyć 6 godzin dziennie i 36 godzin tygodniowo. Do czasu pracy młodocianych wliczało się czas doksztalcania bez względu na to, czy nauka odbywa się w godzinach pracy, czy poza godzinami pracy, jednakże w wymiarze nie większym niż 18 godzin tygodniowo. A zatem praca na podstawie umowy o naukę zawodu wykonywana była zawsze w rozmiarze mniejszym, niż obowiązujący na danym stanowisku, mimo że młodocianych w wieku powyżej lat 16 obowiązywał normalny czas pracy stosowany w zakładzie pracy (art. 13 ust. 2 ustawy o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy). Mimo zatem, że prace wykonywane przez młodocianego mieściłyby się w wykazach prac w warunkach z uwagi na powyższe zatrudnienie młodocianych nie mogło być uznane za stałe wykonywanie pracy w warunkach

szczególnych, rozumiane w utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego jako wypełnianie pełnego wymiaru czasu pracy na zajmowanym stanowisku pracy.

Należało zatem przyjąć, iż w okresie od dnia 2 września 1969 roku wnioskodawca był zatrudniony jako uczeń – osoba młodociana. Powyższe znalazło potwierdzenie w dalszych dokumentach zawartych w akta osobowych wnioskodawcy. Dopiero na podstawie umowy o pracę z dnia 24 czerwca 1971 roku wnioskodawca został zatrudniony na stanowisku murarz, a dopiero od dnia 1 września 1971 roku na stanowisku montera konstrukcji żelbetowych. W tym miejscu należy podkreślić, iż z załączonego do akt osobowych dokumentu z dnia 10 września 1971 roku wynikało, iż pracodawca zmienił umowę o pracę wnioskodawcy od dnia 1 września 1971 roku i powierzył mu stanowisko montera konstrukcji żelbetowych. Oznaczało to, że doszło do zmiany stanowiska pracy wnioskodawcy. Taki aneks do umowy byłby bowiem całkowicie nieuzasadniony, w przypadku, gdyby od początku zatrudnienia wnioskodawca zajmował stanowisko montera konstrukcji żelbetowych. Okoliczność ta znalazła również potwierdzenie w kwestionariuszu osobowym sporządzonym odrębnie przez samego wnioskodawcę, w którym wskazał on, że jest zatrudniony jako monter konstrukcji żelbetowych dopiero od dnia 2 września 1971 roku. Koreluje to z zapisem w świadectwie pracy z ww. Przedsiębiorstwa, gdzie wskazano cały okres zatrudnienia wnioskodawcy, jednakże stanowisko pracy – monter konstrukcji żelbetowych jest wskazane jako ostatnio zajmowane.

Ostatecznie wnioskodawca przyznał te okoliczności na rozprawie w dniu 22 kwietnia 2015 roku. Oznaczało to, iż monterem konstrukcji żelbetowej wnioskodawca pozostawał od dnia 1 września 1971 roku do dnia 19 września 1972 roku (tj. **1 rok, 19 dni**).

Charakter pracy, zakres wykonywanych czynności przy montażu konstrukcji żelbetowych na budowach bloków z tzw. wielkiej płyty metalowych na wysokości była pracą o znacznej szkodliwości dla jego zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości. Świadczy o tym zarówno zakres jego obowiązków, charakter pracy, jak i warunki w jakich praca była świadczona. Stan faktyczny w tym zakresie sąd ustalił na podstawie zeznań świadka R. M. oraz wnioskodawcy. Świadek oraz wnioskodawca opisali w sposób szczegółowy na czym polegały obowiązki wnioskodawcy jako pracownika brygady montażowej. Praca montażysty polegała na wykonywaniu czynności przy montażu konstrukcji żelbetowych na wysokościach. Do zakresu czynności wnioskodawcy należało montowanie konstrukcji, betonowanie, wykonywanie zbrojeń - te czynności stanowią elementy montażu. Wnioskodawca wykonywał zbrojenie węzłów, które łączył płyty i zalewał betonem, stawiał ściany działowe, ściany nośne. Używał tylko elementów żelbetonowych. Prace te wykonywał na wysokości w pełnym wymiarze czasu pracy.

Zatrudnienie przy pracach przy montażu konstrukcji stalowych na wysokości zostało wymienione wykazie A, Działo V, poz. 5 stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku i podlega uwzględnieniu jako praca w warunkach szczególnych na cele emerytalno – rentowe.

Okres ten należało uznać za pracę w warunkach szczególnych (**1 rok, 19 dni**). Jednocześnie okresu zatem od dnia 2 września 1969 roku do dnia 2 września 1971 roku nie można było uznać za pracę w warunkach szczególnych.

Sąd zaliczył również wnioskodawcy do pracy w warunkach szczególnych okres zatrudnienia jako instruktora spadochronowego w okresach od 1 października 1975 roku do dnia 26 kwietnia 1976 roku (**o, 6 miesięcy, 26 dni**), od dnia 4 lipca 1979 roku do dnia 31 stycznia 1981 roku (**1 rok, 6 miesięcy i 27 dni**) oraz od dnia 1 stycznia 1981 roku do dnia 28 lutego 1990 roku (**9 lat, 2 miesiące**) – łącznie **11, 3 miesiące i 23 dni** (styczeń 1981 roku policzono jeden raz).

Sąd podzielił w tym zakresie częściowo stanowisko organu rentowego zajęte początkowo w decyzji z dnia 31 grudnia 2013 roku oraz stanowisko wnioskodawcy.

Zgodnie z wykazem B, dział I, poz. 2 i 6 stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku do prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego należy zaliczyć prace na statkach żeglugi powietrznej. Chodzi o prace personelu latającego statków żeglugi powietrznej posiadającego ważne licencje wydane przez państwowy organ nadzoru nad personelem lotniczym i wpisane do

państwowego rejestru personelu lotniczego, którzy zatrudnieni na statkach żeglugi powietrznej na stanowiskach: skoczka spadochronowego (poz.2) i instruktora (poz.6).

Sam fakt zatrudnienia wnioskodawcy w spornych okresach w Aeroklubie (...), mimo zatrudnienia w P. i (...) w K. oraz w (...) w P. oraz okres zatrudnienia był niesporny między stronami w świetle dokumentów znajdujących się w jego aktach ubezpieczeniowych. Spornym pozostawał charakter pracy wykonywanej przez wnioskodawcę, tj. czy była to praca wykonywana w szczególnych warunkach, czy też nie.

Dokonując ustaleń w zakresie rodzaju prac wykonywanych przez wnioskodawcę ww. okresach jako instruktora spadochronowego Sąd oparł się na spójnych i wiarygodnych zeznaniach świadków: W. K. i J. K., którzy pracowali razem z wnioskodawcą w Aeroklubie (...) oraz na zeznaniach świadków B. B. oraz M. P., którzy pracowali z wnioskodawcą w (...) w P.. Świadkowie ci dysponowali bezpośrednią i szczegółową wiedzą co do codziennych obowiązków pracowniczych skarżącego, zeznania były jasne i korelowały z dokumentami zebranymi w sprawie oraz zeznaniami wnioskodawcy. Materiał dowodowy był w tym zakresie jednoznaczny i wzajemnie skorelowany. Poza sporem przy tym pozostawał zakres obowiązków wnioskodawcy i charakter jego pracy jako instruktora spadochronowego. Spór dotyczył kwestii spełnienia warunków wynikających z rozporządzenia co do wymogów formalnych, w tym czy wnioskodawca posiadał ważne licencje wydane przez państwowy organ nadzoru nad personelem lotniczym i wpisanego do państwowego rejestru personelu lotniczego. Z akt sprawy wynika, iż zeznania świadków, w tym w zakresie w jakim opisali oni procedury uzyskania licencji skoczka spadochronowego i wpisu do rejestru personelu lotniczego, co do koniczności posiadania takiej licencji do wykonywania zawodu instruktora spadochronowego, co do okoliczności iż widzieli licencje wnioskodawcy, pozostają w korelacji z dokumentami złożonymi przez wnioskodawcę w postaci licencji skoczka spadochronowego zawodowego oraz książki skoków. Z materiału dowodowego wynikało zatem, że wnioskodawca posiadał stosowne licencje, były one wydane przez uprawniony organ państwowy.

Na podstawie art. 37 ust 1 ustawy z dnia 31 maja 1961 roku prawo lotnicze (Dz.U Nr 32, poz. 153 ze zmianami w brzmieniu obowiązującym w spornym okresie, tj. do 1991 roku) członkiem personelu lotniczego jest osoba, która posiada ważną licencję i jest wpisana do państwowego rejestru personelu lotniczego. Natomiast art. 37 ust. 2 ustawy stanowił, iż ważna licencja jest świadectwem uzdolnienia stwierdzającym posiadanie wymaganych dla tej licencji kwalifikacji (art. 38 ust. 1) oraz dowodem upoważnienia do wykonywania określonych czynności lotniczych.

Na podstawie art. 42 zostały wydane rozporządzenia Ministra Transportu w sprawie personelu lotniczego (z dnia 4 maja 1968 roku Dz.U Nr 15, poz. 91; z dnia 8 października 1976 roku Dz.U. Nr 35, poz. 211; z dnia 10 września 1986 roku Dz.U. Nr41, poz. 199), w których w § 1 pkt 1b do personelu latającego innego niż piloci został zaliczony skoczek spadochronowy.

Z powyższego wynikało zatem, iż ww. okresach wnioskodawca spełniał warunki o których mowa w wykazie B dział I poz. 2.

Kwestią problematyczną pozostawał natomiast okres od dnia 1 czerwca 1978 roku do dnia 4 lipca 1979 roku, gdyż z dokumentów wynikało, że wnioskodawca w tym okresie nie posiadał ważnej licencji. Wnioskodawca bowiem załączył do akt kserokopie licencji wydawanych od dnia 24 lipca 1972 roku do dnia 4 stycznia 1978 roku. (do dnia 14 kwietnia 1978 roku/ 29 kwietnia 1978 roku służba wojskowa) oraz następnie oryginał licencji skoczka spadochronowego od dnia 4 lipca 1979 roku. Co więcej w aktach osobowych z (...) w P.. z dnia 14 stycznia 1981 roku również podano, iż wnioskodawca posiada licencję od dnia 4 lipca 1979 roku. Wnioskodawca nie wykazał, iż w okresie od dnia 4 stycznia 1978 roku do dnia 4 lipca 1979 roku posiadał taką licencję. Brak w tym zakresie jakichkolwiek dokumentów. Również wnioskodawca nie potrafił wyjaśnić tej okoliczności. Tymczasem, jak wskazano zaliczenie okresu zatrudnienia jako skoczka czy instruktora spadochronowego jest uzależnione od posiadania ważnych licencji. Brak takich licencji ww. okresie wyklucza w ocenie Sądu zaliczenie tego okresu do pracy w warunkach szczególnych.

Należy w tym miejscu z całą mocą podkreślić, iż prawo do wcześniejszej emerytury stanowi odstępstwo od zasady powszechnego wieku emerytalnego i w związku z tym nie można poprzestać tylko na jego uprawdopodobnieniu, lecz

musi być w sposób jednoznaczny i stanowczy udowodnione. Skoro bowiem prawo do wcześniejszej emerytury jest przywilejem, osoba, która chce skorzystać z tego prawa, musi udowodnić w sposób szczegółowy i nie budzący żadnych wątpliwości, że przysługuje jej to prawo, gdyż spełniła wszystkie przewidziane prawem warunki. Dowodzeniu w takim przypadku służą przede wszystkim dokumenty, jako dowody obiektywne.

Również okres od dnia 1 marca 1990 roku do dnia 30 czerwca 1990 roku należało wyłączyć z okresu pracy w warunkach szczególnych. W okresie tym bowiem wnioskodawca nie był zatrudniony w (...), był osobą bezrobotną pobierającą zasiłek dla bezrobotnych, co jednoznacznie wynikało z zaświadczenia znajdującego się w aktach rentowych.

Nie podlegał również zaliczeniu do prac w warunkach szczególnych okres zatrudnienia wnioskodawcy od dnia 1 lipca 1990 roku do dnia 23 listopada 1990 roku jako p.o. Dyrektora (...) i Dyrektora (...) w P.. Z ustaleń faktycznych poczynionych w oparciu o zeznania samego wnioskodawcy oraz częściowo zeznania świadka M. P. wynikało bowiem, iż w okresie tym wnioskodawca łączył obowiązki instruktora spadochronowego oraz obowiązki dyrektora (...). Obowiązki administracyjne, biurowe dotyczące administrowania całego Aeroklubu, co wynikało z zeznań samego wnioskodawcy, zajmowały wnioskodawcy przeciętnie około 4-5 godzin dziennie (od około godziny 7.00 do godziny 11.00-12.00).

Z powyższego wynikało zatem, iż praca wnioskodawcy nie spełniała warunku wykonywania w warunkach szczególnych stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy. Tymczasem jak wyżej podkreślono, warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku pracy nie wykonuje czynności pracowniczych nie związanych z tym stanowiskiem pracy, ale stale, tj. ciągle wykonuje prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Ugruntowany jest pogląd, że tylko praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze na stanowiskach wymienionych w rozporządzeniu Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. wykonywana stale i w pełnym wymiarze uzasadnia skorzystanie z uprawnienia do wcześniejszej emerytury. Praca w szczególnych warunkach to przy tym praca wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku.

Wykonywanie zatem prac biurowych dotyczących zakresu obowiązków wnioskodawcy jako dyrektora przez określony dobowy czas pracy wyklucza możliwość uznania, iż w pełnym wymiarze dobowego czasu pracy wnioskodawca wykonywał tylko i wyłącznie prace instruktora spadochronowego. W konsekwencji ww. okres nie mógł być zaliczony do prac w warunkach szczególnych.

Łącznie zatem wnioskodawcy należało zaliczyć do okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych okres 1 rok, 19 dni + 0, 6 miesięcy, 26 dni+1 rok, 6 miesięcy, 27 dni+9 lat, 2 miesiące = **12 lat, 6 miesięcy, 12 dni**.

Wobec powyższego bez znaczenia pozostawała dla sprawy kwestia służby wojskowej wnioskodawcy w okresie od dnia 27 kwietnia 1976 roku do dnia 29 kwietnia 1978 roku (14 kwietnia 1978 roku). Nawet bowiem zaliczenie tego okresu około 2 lat łącznie z ww. okresem nie pozwoli wnioskodawcy na uzyskanie łącznie 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Niezależnie od tego jednakże sąd nie zliczył wnioskodawcy okresu służby wojskowej do pracy w warunkach szczególnych z uwagi na brak spełnienia przesłanek.

W okresie odbywania przez wnioskodawcę zasadniczej służby wojskowej obowiązywała ustawa z dnia 23 stycznia 1968 roku o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. Nr 3, poz. 6 ze zm.) oraz ustawa z dnia 21 listopada 1967 roku o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. Dz.U. z 2004 r. Nr 241, poz. 2416 ze zm.) i wydane na jej podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1968 roku w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i ich rodzin (Dz.U. Nr 44, poz. 318).

Stosownie do treści art. 108 ust 1 ustawy o powszechnym obowiązku obrony (Dz.U. z 1967 r. Nr 44, poz. 440) w brzmieniu obowiązującym w czasie odbywania przez wnioskodawcę służby wojskowej okres odbytej służby wojskowej zalicza się do okresu zatrudnienia, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem pracownikom, którzy

po odbyciu służby podjęli - w określonym ustawowo terminie - zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym byli zatrudnieni przed powołaniem do służby, albo w tej samej gałęzi pracy. Wydane na podstawie art. 108 ust. 4 powołanej ustawy rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1968 roku w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i ich rodzin (Dz.U. Nr 44, poz. 318) regulowało w sposób szczegółowy uprawnienia żołnierza, **który w terminie 30 dni po zwolnieniu ze służby zgłosił swój powrót do zakładu pracy i w wyniku tego podjął w nim zatrudnienie**. Zgodnie z § 5 powołanego rozporządzenia żołnierzowi, który podjął zatrudnienie wlicza się czas odbywania służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakładzie pracy, w którym podjął zatrudnienie, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem w tym zakładzie oraz w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie.

Z przepisów tych wynika, że - pod warunkami w nich wskazanymi - okres zasadniczej służby wojskowej jest okresem zatrudnienia na takich samych warunkach, jak przed powołaniem do tej służby. Jeśli zatem przed powołaniem do służby wojskowej ubezpieczony wykonywał zatrudnienie wymienione w **art. 11 ust. 2 pkt 1 - 6** ustawy o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin, to również okres służby wojskowej uważany był za takie samo zatrudnienie, a żołnierz był traktowany jak pracownik wykonujący pracę wymienioną w powołanym przepisie. Innymi słowy, żołnierz zasadniczej służby zawodowej był pracownikiem wykonującym zatrudnienie wymienione w tych przepisach, jeśli zatrudnienie to wykonywał przed powołaniem do służby i do zatrudnienia tego powrócił po jej zakończeniu w określonym terminie. Z powyższego wynika, że wlicza się także uprawnienia wynikające z systemu zabezpieczenia społecznego w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie, a zatem również wynikające z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach (takie stanowisko zajął Sąd Najwyższy - Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w wyroku z dnia 9 marca 2010 roku, w sprawie I UK 333/09, Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 kwietnia 2006 roku, III UK 5/06, OSNP 2007/7-8/108).

Na takim stanowisku stanął także Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 14 czerwca 2011 roku w sprawie III AUA 180/11 oraz w wyroku z dnia 29 października 2012 roku w sprawie III AUa 169/12. Podobne stanowisko zajął ostatnio Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 16 października 2013 roku w sprawie II UZP 6/13 stwierdzając, że czas zasadniczej służby wojskowej odbytej w okresie obowiązywania art. 108 ust. 1 ustawy z 21 listopada 1967 roku o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz.U. Nr 44, poz. 220, w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 1974 roku) zalicza się - na warunkach wynikających z tego przepisu - do okresu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym (art. 184 w związku z art. 32 ust. 1 ustawy z 17.12.1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, t.j. Dz.U. z 2009 roku, Nr 153, poz. 1227 ze zm.).

Dla określenia czy okres służby wojskowej podlega zaliczeniu ubezpieczonemu do szczególnego stażu pracy niezbędnym jest dokonanie w pierwszej kolejności ustalenia, czy przed powołaniem do służby wojskowej oraz po jej powrocie wykonywał on prace w szczególnych warunkach zgodnie z wówczas obowiązującymi przepisami.

Obowiązująca wówczas ustawa z dnia 23 stycznia 1968 roku o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin dzieliła pracowników na dwie kategorie zatrudnienia. Podział ten miał wpływ na nabycie praw emerytalnych. Zgodnie z art. 11 ust. 1 i 2 ustawy o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin pierwsza kategoria zatrudnienia obejmowała pracowników zatrudnionych: pod ziemią, **w warunkach szkodliwych dla zdrowia, na statkach żeglugi powietrznej**, na statkach morskich w żegludze międzynarodowej i w polskim ratownictwie okrętowym, w stoczniach morskich na niektórych stanowiskach pracy bezpośrednio przy budowie i remoncie statków morskich, w charakterze nauczycieli podlegających przepisom ustawy z dnia 27 kwietnia 1956 roku o prawach i obowiązkach nauczycieli (Dz.U. Nr 12, poz. 63), w zespołach formujących szkło. W myśl jego ust. 3 druga kategoria zatrudnienia obejmowała pracowników nie wymienionych w ust. 2.

Stosownie do treści art. 11 ustęp 4 ustawy o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin Rada Ministrów została upoważniona do określenia w drodze rozporządzenia, jakie prace wykonywane przez pracowników

wymienionych w art 11 ust. 2 pkt 1-6 ustawy uzasadniają zaliczenie do pierwszej kategorii zatrudnienia oraz warunki wymagane do uzyskania emerytury lub renty inwalidzkiej dla pracowników pierwszej kategorii zatrudnienia.

Taki akt wykonawczy tj. rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie pierwszej kategorii zatrudnienia został wydany dopiero w dniu 4 maja 1979 roku (Dz.U. Nr 13, poz. 86) i wszedł w życie z dniem 1 stycznia 1980 roku.

Jednocześnie art. 127 ustęp 3 ustawy o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin stanowił, iż do czasu wydania przepisów wykonawczych przewidzianych w ustawie obowiązują przepisy wydane na podstawie dekretu z dnia 25 czerwca 1954 roku o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. z 1958 r. Nr 23, poz. 97 ze zm.).

Takimi aktem wykonawczym wydanym na podstawie dekretu z dnia 25 czerwca 1954 roku było rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 1956 roku w sprawie zaliczania pracowników do kategorii zatrudnienia (Dz.U. Nr 39, poz. 176, ze zm.). Delegacja ustawowa dotyczyła określenia „rodzajów prac” i „warunków zaliczania pracowników do I kategorii zatrudnienia”. Zgodnie z § 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 1956 roku okresy wymienione w art. 8 dekretu z dnia 25 czerwca 1956 roku (art. 8 ust. 1 pkt 4 dekretu – okresy służby w Wojsku Polskim po dniu 1 listopada 1918 roku i służby w oddziałach powstańczych w powstaniach śląskich w latach 1919-1921) zalicza się do wymaganych okresów zatrudnienia tak jak zatrudnienie w II kategorii, **z wyjątkiem tych okresów służby wojskowej, które w myśl obowiązujących przepisów podlegają zaliczeniu do I kategorii zatrudnienia.** Jeżeli zatem pracownik bezpośrednio przed okresami zatrudnienia wymienionymi w art. 8 dekretu z dnia 25 czerwca 1956 roku (m.in. przed okresem służby w Wojsku Polskim po dniu 1 listopada 1918 r.) wykonywał zatrudnienie w I kategorii, okresy te zalicza się tak jak zatrudnienie w I kategorii zatrudnienia.

Przepisy te stanowiły zatem, że okres służby wojskowej pod pewnymi warunkami zalicza się pracownikowi do stażu pracy w szczególnych warunkach.

Kolejnym aktem prawnym, który regulował te kwestie jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.) Stosownie do § 9 ustęp 1 tego rozporządzenia przy ustalaniu okresów pracy, o których mowa w §2 rozporządzenia (okresów pracy w szczególnych warunkach) uwzględnia się również okresy takiej pracy (służby), wykonywanej przed dniem wejścia w życie rozporządzenia. Prace dotychczas zaliczone do I kategorii zatrudnienia w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 4 maja 1979 roku w sprawie pierwszej kategorii zatrudnienia uważa się za prace wykonywane w szczególnych warunkach, o których mowa w § 4 rozporządzenia (§19 ustęp 2 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983r.)

Wnioskodawca przed powołaniem do zasadniczej służby wojskowej był pracownikiem pierwszej kategorii zatrudnienia jako instruktor spadochronowy. Natomiast po powrocie ze służby wojskowej w kwietniu 1978 roku nie posiadał ważnej licencji skoczka spadochronowego. Jak bowiem wyżej ustalono wnioskodawca posiadał ważną licencję do 4 stycznia 1978 roku. Ponadto niezależnie od tego, do pracy powrócił dopiero w dniu 1 czerwca 1978 roku, a zatem ponad 30 dni od zwolnienia ze służby wojskowej. Również w tym zakresie wnioskodawca nie wykazał, iż zgłosił się do pracodawcy w terminie 30 dni od zwolnienia ze służby wojskowej.

Powyższe oznaczało, iż okres służby wojskowej nie podlegał zaliczeniu wnioskodawcy do pracy w warunkach szczególnych.

Biorąc pod uwagę, iż wnioskodawca nie spełnił podstawowego warunku, od którego zależy przyznanie prawa do emerytury, a mianowicie nie wykazał 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych, należało uznać, że wydana przez organ rentowy decyzja odmowna z dnia 31 grudnia 2013 roku była prawidłowa, a zatem brak było podstaw do uwzględnienia odwołania od tej decyzji.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., orzekł jak w sentencji.